

TABULKA 7 | Srovnání vybraných charakteristik podmínek a průběhu vzdělávání k rozvoji čtenářské gramotnosti škol s vyšší a nižší úrovní čtenářské gramotnosti žáků

Charakteristika podmínek a průběhu vzdělávání	Zjištění ze srovnání škol s vyšší a nižší úrovní čtenářské gramotnosti
Koncepční přístup k rozvoji čtenářské gramotnosti žáků	Koncepční přístup k čtenářské gramotnosti žáků byl častěji pozorován na školách s vyšší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku. Zároveň byl v dokumentech těchto škol položen vyšší důraz na náročnější cíle rozvoje čtenářské gramotnosti.
Metodik či metodický tým pečující o rozvoj čtenářské gramotnosti žáků	Metodik či metodický tým pečující o rozvoj čtenářské gramotnosti žáků byl častěji zaznamenán na školách s vyšší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku (59 % škol) než na školách s nižší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku (42 % škol).
Cílené vzdělávání učitelů školy, jak rozvíjet čtenářskou gramotnost žáků	Cílené vzdělávání učitelů orientované na rozvoj čtenářské gramotnosti žáků bylo častěji pozorováno na školách s vyšší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku (63 % škol) než na školách s nižší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku (48 % škol).
Fungování školní knihovny dobře vybavené knihami	V případě škol s nižší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku byla fungující školní knihovna dobře vybavená knihami zaznamenána méně často (64 % škol) než v případě škol s vyšší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku (93 % škol). Méně častá byla na těchto školách také existence příležitosti vzít si kdykoli naučnou či beletristickou knihu jinde než ve školní knihovně.
Pohled učitelů českého jazyka a literatury na nejdůležitější cíl výuky	Učitelé škol s nižší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku častěji označili za nejdůležitější cíl výuky českého jazyka a literatury co nejlepší přípravu svých žáků ke zkouškám (42 % učitelů) než učitelé škol s vyšší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku (30 % učitelů). Ti položili vyšší důraz především na rozvoj všeobecného přehledu žáků prostřednictvím literatury.
Pohled učitelů českého jazyka a literatury na vnímání obtížnosti, zájmu a oblíbenosti českého jazyka svými žáky	Učitelé škol s nižší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku hodnotili to, jak jejich žáci vnímají obtížnost, zájem a oblíbenost českého jazyka, výrazně hůře než učitelé škol s vyšší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku. Zároveň tito učitelé výrazně častěji označili obecný nezájem žáků o vlastní vzdělávání, případně jejich převažující nechuť k českému jazyku, za největší překážku rozvoje čtenářské gramotnosti (44 % učitelů vs. 25 % učitelů).
Pohled učitelů českého jazyka a literatury na četnost výskytu různých čtenářských situací v hodinách, v nichž jejich žáci pracují s texty	Učitelé škol s nižší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku uvedli o něco nižší četnost výskytu různých čtenářských situací v hodinách, v nichž jejich žáci pracují s texty, než učitelé škol s vyšší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku. Nejvyšší rozdíly se přitom týkaly čtenářských situací, které kladou vyšší důraz na náročnější schopnosti a dovednosti žáků (např. hledání autorského záměru, zkoumání struktury textu, kladení vlastních otázek a hledání odpovědí na ně, vyvození informací). Naopak nejmenší rozdíly se týkaly jednodušších čtenářských situací (např. převyprávění textu).
Účast učitelů českého jazyka a literatury na DVPP k rozvoji čtenářské gramotnosti žáků	Nebyly zaznamenány významnější rozdíly v účasti učitelů škol s nižší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku a učitelů škol s vyšší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku na DVPP k rozvoji čtenářské gramotnosti žáků.
Aprobace a edukační styl učitele v navštívených hodinách	Hodiny ve školách s nižší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku byly častěji vedeny neaprobovaným učitelem, a to především v případě jiných předmětů, než je český jazyk a literatura (78 % navštívených hodin). V případě edukačního stylu nebyly rozdíly mezi učitelé příliš výrazné, což platí také pro používané metody výuky. V hodinách s nižší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku se o něco častěji vyskytl výklad učitele s velmi omezenou interakcí s žákem.
Výskyt čtenářských situací v navštívených hodinách	V hodinách s nižší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku se méně často vyskytly čtenářské situace spojené jak s analýzou textu, tak s prací s informacemi z textu. Naopak lépe byla hodnocena práce učitelů s čtenářskými cíli a jejich podpora žakově čtenářství.
Klima navštívených hodin a aktivita žáků	Klima hodin a aktivita žáků ve školách s nižší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku byly hodnoceny o něco hůře než v případě hodin navštívených ve školách s vyšší úrovní čtenářské gramotnosti žáků 1. ročníku.
Postoj žáků ke čtení	Žáci 1. ročníku škol s nižší úrovní čtenářské gramotnosti uvedli horší postoj ke čtení než žáci 1. ročníku škol s vyšší úrovní čtenářské gramotnosti, přičemž zároveň jsou častěji s tímto stavem spokojeni. Klíčový rozdíl byl v tomto ohledu spojený s vyšším výskytem žáků škol s nižší úrovní čtenářské gramotnosti (43 % oproti 28 % žáků s vyšší úrovní čtenářské gramotnosti), kteří knihy podle svého vyjádření prakticky vůbec nečtou. V uvedeném kontextu je zajímavé, že zastoupení žáků, kteří čtou velmi často, nejsou vzhledem ke kategoriím úrovně jejich čtenářské gramotnosti odlišné.
Množství knih, které má žák doma k dispozici	Množství knih, které mají žáci 1. ročníku škol s nižší úrovní čtenářské gramotnosti doma k dispozici, je výrazně nižší (43 % žáků uvádějících ne více než jednu poličku knih) než v případě žáků 1. ročníku škol s vyšší úrovní čtenářské gramotnosti (18 % žáků uvádějících ne více než jednu poličku knih). Zároveň platí, že žáci 1. ročníku škol s nižší úrovní čtenářské gramotnosti si méně často půjčují knihy ve veřejných knihovnách (22 % oproti 32 % žáků s vyšší úrovní čtenářské gramotnosti).
Žáky preferovaná literární forma a literární žánr	Žáci 1. ročníku škol s nižší úrovní čtenářské gramotnosti žáků častěji preferovali poezii a českou literaturu než žáci 1. ročníku škol s vyšší úrovní čtenářské gramotnosti, kteří častěji dávali naopak přednost světové próze. Rozdíly mezi oběma skupinami žáků nebyly pozorovány v případě literárního žánru.